

Які основні вимоги до заповнення Декларації?

Декларант заповнює Декларацію власноручно чорнильною або кульковою ручкою синього або чорного кольору таким чином, що забезпечує вільне читання внесених відомостей.

Відомості щодо реєстраційного номера облікової картки платника податків або серії та номера паспорта громадянина України, що зазначаються у позиціях 1 і 4, реєстрації місця проживання – позиція 2, дати народження членів сім'ї декларанта – позиція 4, місцезнаходження об'єкта, що зазначаються у позиціях 23–34, є інформацією з обмеженим доступом і не підлягають оприлюдненню (ч.2 ст.12 Закону).

Установою (організацією), де працює державний службовець (до якої подана декларація), мають бути вжиті заходи для обмеження доступу до декларацій, а також встановлена система (способи) захисту для недопущення розголошення відомостей, що містяться у декларації.

Відомості, що містяться в декларації, є конфіденційною інформацією (з обмеженим доступом). Відповідно до статті 21 Закону України “Про інформацію”, під конфіденційною інформацією, як одного з видів інформації з обмеженим доступом, розуміють інформацію про фізичну особу, а також інформацію, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень. Конфіденційна інформація може поширюватися за бажанням (згодою) відповідної особи у визначеному нею порядку відповідно до передбачених нею умов, а також в інших випадках, визначених законом.

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 25 травня 1998 року № 731 “Про затвердження Порядку ведення особових справ державних службовців в органах виконавчої влади” особові справи державних службовців є документами для службового користування, що зберігаються у відповідно обладнаному приміщенні.

У полі “перерахованого у гривні” у позиціях 21–22 і у полі “у тому числі за кордоном” у позиціях 45–64 зазначаються відомості за офіційним курсом гривні до відповідної іноземної валюти, установленим Національним банком України на день проведення фінансової операції (*пункт 10 Примітки до Декларації*).

У Декларації зазначаються відомості про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за певний рік (звітний період), тому відомості про членів сім'ї, майно, транспортні засоби, відомості про вклади у банках, цінні папери та інші активи мають зазначатися згідно із тим станом, який мав місце у декларанта у звітному періоді, якщо інше не передбачено декларацією.

Наприклад, якщо у декларанта, який заповнює декларацію за звітний 2013 період, з'явився новий член сім'ї у 2014 році, то для цілей Декларації про нового члена сім'ї у цьому разі декларант не зазначатиме – він зазначатиметься у 2015 році – за звітний 2014 рік, але декларант має зазначити відомості як про члена сім'ї стосовно особи, яка у звітному періоді мала статус члена сім'ї, а потім його втратила.

Слід звернути увагу, що особа, яка претендує на зайняття посади державного службовця, при поданні Декларації до місця проходження майбутньої роботи (служби) відомості щодо витрат (вкладів/внесків) у декларації не зазначає (*пункт 1 Примітки до Декларації*). Тобто не заповнює розділи У – У1 Декларації відносно себе та членів своєї родини.

У разі відсутності окремих відомостей у відповідному полі на кожній сторінці Декларації в обов'язковому порядку ставиться прочерк.

Відомості щодо фінансових сум в усіх позиціях Декларації округлюються до гривні. Прийнято це робити за математичним округленням, тобто значення, що перевищує 50 копійок, рахується за гривню, значення менше за 50 копійок рахується за нуль.

З 01 січня 2014 року відповідна сума разової витрати, що підлягає декларуванню, становитиме 80 тис. грн. Відповідно до ч.1 ст.58 Конституції України закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи. Тому у Декларації за звітний 2013 рік зазначатимуться відомості про ті разові витрати (вклади, внески) – поле «сума витрат» у позиціях 23-28, 35-39 і поле «усього» у позиціях 46, 48, 50, 56, 59 і 62, які дорівнюють і перевищують 150 тис. грн. А у Декларації за наступні звітні періоди (за 2014 рік і далі) зазначатимуться відомості про ті разові витрати (вклади, внески), які дорівнюють і перевищують 80 тис. грн.

У зв'язку із змінами до Закону з 09.06.2013 р. у полях «Усього» та «у тому числі за кордоном» у позиціях 45-64 зазначається повне найменування банків, інших фінансових установ, товариств, підприємств, організацій тощо, з якими у декларанта чи членів його сім'ї наявні відповідні відносини. Примітку до Декларації доповнено п.11-1. Відповідно до нього суб'єкту декларування тепер недостатньо вказати лише суму вкладу, кредиту, страхового поліса тощо. Тепер декларант має обов'язок вказати і про те, з якою установою він уклав такі домовленості. Такі вимоги висунуто не тільки до даних, що стосуються декларанта, а і до даних, що стосуються членів сім'ї декларанта. Отже не забувайте уточнювати повне найменування установи. Відповідно до ст.90 Цивільного кодексу України юридична особа має своє найменування, яке містить інформацію про її організаційно-правову форму. Найменування юридичної особи вказується в її установчих документах і вноситься до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців. Вимоги щодо написання найменування юридичної особи або її відокремленого підрозділу затверджені наказом Міністерства юстиції України від 05 березня 2012 року №368/5.

Які відомості необхідно зазначати в першому розділі Декларації?

У Розділі I. “Загальні відомості” Декларації декларант відображає загальні відомості щодо себе та членів сім'ї. Зокрема:

у позиції 1 – прізвище, ім'я, по батькові, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта громадянина України декларанта (якщо декларант через свої релігійні переконання відмовився від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомив про це відповідний орган державної податкової служби і має про це відмітку у паспорті громадянина України - у декларації зазначається серія і номер паспорта громадянина України (абзац другий пункту 3 Примітки до Декларації)).

У разі, якщо декларантом у звітному році змінено прізвище, ім'я, по батькові, спочатку зазначається нове прізвище, ім'я, по батькові, а у дужках – попереднє прізвище, ім'я, по батькові (пункт 3 Примітки до Декларації).

Відомості, що зазначаються у позиції 1 (реєстраційний номер облікової картки платника податків/серія та номер паспорта громадянина України), є інформацією з

обмеженим доступом і не підлягають оприлюдненню (ч.1 ст.12 Закону, *пункт 7 Примітки до Декларації*);

у позиції 2 – відомості щодо місця проживання декларанта із зазначенням адреси на кінець звітного періоду.

Цю позицію слід заповнювати на підставі паспортних даних про реєстрацію або тимчасову реєстрацію.

У разі якщо адреса місця проживання (реєстрації) декларанта змінилася (або зазнали зміни назва населеного пункту, вулиці та інші реквізити цієї позиції) і ці дані не відображено у паспорті декларанта, необхідно навести відомості щодо місця проживання декларанта станом на дату заповнення декларації (*пункт 4 Примітки до Декларації*).

Як зазначено у статті 3 Закону України “Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні” :

місце проживання – адміністративно-територіальна одиниця, на території якої особа проживає строком понад шість місяців на рік;

реєстрація – внесення інформації до Єдиного державного демографічного реєстру про місце проживання або місце перебування особи із зазначенням адреси, за якою з особою може вестися офіційне листування або вручення офіційної кореспонденції.

Відповідно до частини 1 статті 29 Цивільного Кодексу України місцем проживання фізичної особи є житловий будинок, квартира, інше приміщення, придатне для проживання в ньому (гуртожиток, готель тощо), у відповідному населеному пункті, де фізична особа проживає постійно, переважно або тимчасово.

Відомості, що зазначаються у позиції 2 (місце проживання декларанта), є інформацією з обмеженим доступом і не підлягають оприлюдненню (*пункт 4 Примітки до Декларації*).

Що записувати у позиції 2 у випадку коли декларант зареєстрований за одною адресою, а фактично проживає за іншою?

У такому випадку слід зазначити дві адреси: адресу, за якою декларант зареєстрований; адресу, за якою фактично проживає.

у позиції 3 – займана декларантом посада (якщо на момент заповнення Декларації посаду було змінено, у цій позиції доречно зазначити як займану посаду у звітному періоді, так і посаду на момент заповнення декларації) або посада, на яку претендує декларант;

у позиції 4 – відомості про членів сім’ї декларанта;

Відповідно до статті 1 антикорупційного Закону членами сім’ї є особи, які перебувають у шлюбі, їхні діти, особи, які перебувають під опікою і піклуванням, інші особи, які спільно проживають, пов’язані спільним побутом, мають взаємні права та обов’язки, у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі.

Слід підкреслити, що поняття член сім’ї декларанта може бути застосовано лише за умови сукупності обов’язкових ознак: 1) спільне проживання; 2) пов’язаність спільним побутом; 3) наявність взаємних прав та обов’язків із декларантом. Проте це не стосується

осіб, які перебувають у шлюбі, оскільки вони визнаються членами сім'ї незалежно від наявності вищезазначених ознак.

Водночас, відповідно до статті 3 Сімейного кодексу України дитина належить до сім'ї своїх батьків і тоді, коли спільно з ними не проживає. При цьому відповідно до статті 6 Сімейного кодексу правовий статус дитини має особа до досягнення нею повноліття, тобто до досягнення вісімнадцяти років.

У декларації за 2013 рік суб'єкт декларування має вказати інформацію щодо повнолітніх, а також неповнолітніх дітей, які згідно зі ст.34, 35 Цивільного кодексу України отримали повну цивільну дієздатність до досягнення 18-річного віку, за умови, що ці діти спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки з декларантом.

Місцем проживання недієздатної особи є місце проживання її опікуна або місцезнаходження відповідної організації, яка виконує щодо неї функції опікуна (*частина п'ять статті 29 Цивільного кодексу України*).

Відомості, що зазначаються у позиції 4 (реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта громадянина України), є інформацією з обмеженим доступом і не підлягають оприлюдненню (*пункт 7 Примітки до Декларації*).

Не варто забувати, що у випадку коли у декларанта є неповнолітні діти, яким не присвоєно реєстраційний номер облікової картки платника податків, немає потреби зазначати серію та номер свідоцтва про народження дитини.

Якщо з якихось причин у неповнолітньої дитини відсутній ідентифікаційний номер, декларант у відповідному полі позиції 4 Розділу 1 Декларації ставить прочерк, як це передбачено п.8 Примітки до Декларації.

Відповідно до антикорупційного Закону відомості щодо будь-яких інших за родинним зв'язком осіб уносять до Декларації лише за умов, що вони спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки з декларантом.

Необхідно вказувати в Декларації відомості про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру неповнолітніх дітей державного службовця, які тимчасово не проживають разом із ним (на період навчання у ВНЗ), оскільки дитина належить до сім'ї своїх батьків і тоді, коли не проживає спільно з ними. При цьому слід пам'ятати, що відповідно до ч.1 ст.6 Сімейного Кодексу України особа наділена таким правовим статусом лише до досягнення нею повноліття, тобто у загальному випадку дитиною є особа у віці до вісімдесяти років.

Які відомості необхідно зазначати в другому розділі Декларації?

У Розділі II. "Відомості про доходи" декларації зазначаються відомості про доходи, одержані декларантом (членами сім'ї декларанта), з усіх джерел в Україні та з джерел за межами України у звітному році. При цьому нараховані, але не виплачені фактично доходи слід обліковувати у тому звітному періоді, коли вони були нараховані, так як можлива така ситуація, коли деякі доходи можуть бути нараховані декларанту, але на кінець звітного періоду ще ним не отримані. Зокрема:

у позиції 5 – загальна сума сукупного доходу, одержаного декларантом (членами сім'ї декларанта) у звітному році з усіх джерел в Україні (звітний рік для доходів – період з 1 січня по 31 грудня);

До складу цих відомостей, зокрема, включаються: заробітна плата, премії, надбавки, винагороди, пенсії, стипендії, а також інші доходи, перелічені у позиціях 6 – 19. Ті доходи, що не перелічені у позиціях 6 – 19, вносяться до позиції 20.

Відомості щодо фінансових сум, зазначених декларантом у позиції 5, мають дорівнювати арифметичній сумі відомостей щодо фінансових сум, які він зазначає у позиціях 6 – 20.

Якщо декларант має певні сумніви щодо правильності визначення ним розміру сукупного доходу, йому слід звернутися до джерел виплати відповідних доходів (бухгалтерії, пенсійного фонду, відділу соціального захисту населення за місцем проживання тощо) та одержати точні відомості.

При визначенні доходів, отриманих у натуральній формі, їх розмір визначається згідно з платіжними відомостями, накладними, іншими обліковими документами таких виплат, а у разі відсутності підтверджуючих документів, застосовується їх оцінка за звичайними цінами, але не нижчої за звичайні ціни.

Кошти, які були отримані декларантом у звітному році для здійснення витрат під час відрядження (в тому числі за кордон), а також кошти одержані ним у рахунок відшкодування витрат на відрядження (вартість проїзду, проживання у готелі, витрати на харчування) безпосередньо від установ, організацій чи осіб, які приймали декларанта (членів його сім'ї) за кордоном, включаючи суми одержаних стипендій під час стажування за кордоном, до складу доходів, що відображаються у цьому розділі декларації, не включаються, бо вони носять компенсаційний характер понесених витрат декларантом.

у позиції 6 – загальний розмір одержаної декларантом (членами сім'ї

декларанта) заробітної плати, інших виплат та винагород, нарахованих (виплачених) відповідно до умов трудового або цивільно-правового договору за звітний рік (крім виплат, зазначених у позиціях 7, 8). У цій позиції також зазначається матеріальна допомога на оздоровлення та для вирішення соціально-побутових питань, яку відповідно до законодавства одержують державні службовці, посадови особи місцевого самоврядування, інші особи, уповноважені на виконання функцій держави, а також допомога по тимчасовій непрацездатності (у тому числі – допомога по догляду за хворою дитиною або за хворим членом сім'ї);

у позиції 7 – платежі, одержані декларантом (членами сім'ї декларанта), від викладацької, наукової і творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту, при цьому необхідно вказати назву закладу, установи тощо, в яких одержано (нараховано) зазначені у цій позиції доходи;

у позиції 8 – платежі, одержані декларантом (членами сім'ї декларанта), у вигляді авторської винагороди (гонорару), інші доходи від реалізації майнових прав інтелектуальної власності.

Роялті – будь-який платіж, отриманий як винагорода за користування або за надання права на користування будь-яким авторським та суміжним правом на літературні твори, твори мистецтва або науки, включаючи комп'ютерні програми, інші записи на носіях інформації, відео- або аудіокасети, кінематографічні фільми або плівки для радіо- чи

телевізійного мовлення, передачі (програми) організацій мовлення, будь-яким патентом, зареєстрованим знаком на товари і послуги чи торгівельною маркою, дизайном, секретним кресленням, моделлю, формулою, процесом, правом на інформацію щодо промислового, комерційного або наукового досвіду (ноу-хау) (*стаття 14 Податкового кодексу України*).

Сума платежу визначається згідно з умовами укладених угод, виходячи з договірної ціни, але не нижчої за звичайні ціни, та на підставі первинних платіжних документів;

у позиції 9 – сукупний розмір дивідендів та процентів отриманих декларантом (членами сім'ї декларанта).

Дивіденди – платіж, що здійснюється юридичною особою - емітентом корпоративних прав чи інвестиційних сертифікатів на користь власника таких корпоративних прав, інвестиційних сертифікатів та інших цінних паперів, що засвідчують право власності інвестора на частку (пай) у майні (активах) емітента, у зв'язку з розподілом частини його прибутку, розрахованого за правилами бухгалтерського обліку (*стаття 14 Податкового кодексу України*).

Корпоративні права – це права особи, частка якої визначається у статутному капіталі (майні) господарської організації, що включають правомочності на участь цієї особи в управлінні господарською організацією, отримання певної частки прибутку (дивідендів) даної організації та активів у разі ліквідації останньої відповідно до закону, а також інші правомочності, передбачені законом та статутними документами. Володіння корпоративними правами не вважається підприємництвом. Законом можуть бути встановлені обмеження певним особам щодо володіння корпоративними правами та/або їх здійснення (*стаття 167 Господарського кодексу України*).

Проценти – дохід, який сплачується (нараховується) позичальником на користь кредитора як плата за використання залучених на визначений або невизначений строк коштів або майна. До процентів включаються: а) платіж за використання коштів або товарів (робіт, послуг), отриманих у кредит; б) платіж за використання коштів, залучених у депозит; в) платіж за придбання товарів у розстрочку; г) платіж за користування майном згідно з договорами фінансового лізингу (оренди) (без урахування частини лізингового платежу, що надається в рахунок компенсації частини вартості об'єкта фінансового лізингу); г) винагорода (дохід) орендодавця як частина орендного платежу за договором оренди житла з викупом, сплачена фізичною особою платнику податку, на користь якого відступлено право на отримання таких платежів (*стаття 14 Податкового кодексу України*). За наявності істотних доказів щодо отримання таких платежів у менших розмірах, ніж передбачені угодою, платежі враховуються за фактично отриманими сумами.

Сума платежу визначається згідно з укладеним договором, але на підставі цін не нижчих від звичайних.

Проценти, нараховані декларанту (вкладнику) на суми коштів, внесені ним на депозитні рахунки банків, а також проценти, нараховані недержавними пенсійними фондами на іменні пенсійні рахунки за умовами договорів додаткового пенсійного забезпечення (за рахунок інвестиційних прибутків, одержаних недержавними пенсійними фондами як результат управління фінансовими ресурсами вкладників), враховуються на підставі виписки банку чи відповідної небанківської фінансової установи;

у позиції 10 – сукупний розмір одержаної декларантом (членами сім'ї декларанта) матеріальної допомоги. Це може бути благодійна допомога, пожертвування, матеріальна

допомога від профспілкової організації, безповоротна позика (у грошовій та натуральній формі), у тому числі одержаних під час перебування за кордоном або з іноземних держав.

У цій позиції також зазначається вартість безоплатно наданих платних послуг, у тому числі за рахунок цільової благодійної допомоги, яка надається благодійними організаціями, на оплату медичних послуг, на лікування або протезування; послуг санаторно-курортного лікування, крім спеціалізованих санаторіїв, які знаходяться на бюджетному фінансуванні, відпочинку, послуг туризму; кошти, надані на навчання декларанта або членів його сім'ї в навчальних закладах, крім навчання за рахунок бюджетного фінансування, кошти, отримані в рахунок передбачених у державному бюджеті коштів для надання одноразової матеріальної допомоги інвалідам та непрацюючим малозабезпеченим особам;

у позиції 11 – сукупна вартість одержаних декларантом (членами сім'ї декларанта) дарунків (пожертв), призів, виграшів.

Дарунком можуть бути рухомі речі, в тому числі гроші та цінні папери, а також нерухомі речі. Також дарунком можуть бути майнові права, якими дарувальник володіє, або які можуть виникнути у нього в майбутньому (*стаття 718 Цивільного кодексу України*).

Дарунки у вигляді творів мистецтва, історичних цінностей, антикваріату включаються до суми доходів на підставі нотаріально засвідченої копії експертизи щодо визначення вартості дарунків.

У цій позиції також зазначається вартість отриманих декларантом (членами сім'ї декларанта) в дарунок земельних ділянок, житлових будинків чи інших споруд, квартир, інших основних фондів (бібліотечні), транспортних засобів. Вартість визначається за договірними цінами, нотаріально засвідченими документами, але не нижчими за звичайні ціни.

У цій позиції також зазначається вартість отриманих сум виграшів та вартість виграних подарунків, призів (грошових коштів, товарів, туристичних путівок тощо) у різноманітних лотереях, розіграшах, акціях.

у позиції 12 – сукупний розмір одержаної декларантом (членами сім'ї декларанта) відповідно до Закону України “Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття” допомоги по безробіттю (у тому числі одноразова її виплата для організації безробітним підприємницької діяльності), допомоги по частковому безробіттю, матеріальної допомоги у період професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації, допомоги на поховання у разі смерті безробітного або особи, яка перебувала на його утриманні, профорієнтація, пошук підходящої роботи та сприяння у працевлаштуванні, у тому числі шляхом організації громадських робіт для безробітних, надання громадянам віком старше 45 років, страховий стаж яких становить не менше 15 років, ваучера для підтримання їх конкурентоспроможності шляхом перепідготовки, спеціалізації, підвищення кваліфікації за професіями та спеціальностями для пріоритетних видів економічної діяльності.

При цьому на період проходження професійної підготовки або перепідготовки, підвищення кваліфікації особи, яким надано соціальну послугу з професійної підготовки або перепідготовки, підвищення кваліфікації, забезпечуються місцем проживання та їм компенсуються витрати на проїзд до місця проходження навчання та у зворотному напрямку.

Отже, якщо хтось із членів сім'ї декларанта у звітному періоді отримував зазначені виплати або послуги, вони повинні бути внесені до позиції 12 або 20 розділу 2 Декларації відповідно до виду отриманого забезпечення. При цьому з'ясувати вартість отриманих послуг чи розмір виплат можна, звернувшись із запитом до відповідного центру зайнятості, де такі особи перебували на обліку.

у позиції 13 – загальна сума одержаних декларантом (членами сім'ї декларанта) аліментів.

Нараховану та виплачену у звітному році тимчасову державну допомогу на дітей, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку призначення та виплати тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме» від 22.02.2006 р. №189 зазначати у цій позиції немає потреби, оскільки вона повинна бути відображена у позиції 20 цього розділу.

у позиції 14 – сукупна вартість успадкованих декларантом (членами сім'ї декларанта) земельних ділянок, житлових будинків чи інших споруд, квартир, інших основних фондів (бібліотечні), транспортних засобів.

Вартість визначається за договірними цінами, нотаріально засвідченими документами, але не нижчими за звичайні ціни;

у позиції 15 – загальна сума страхових виплат, відшкодувань, одержаних декларантом (членами сім'ї декларанта) внаслідок настання страхового випадку за договорами добровільного та обов'язкового страхування, а також викупні суми та пенсійні виплати, що сплачені декларанту за договором страхування.

у позиції 16 – загальна сума одержаних декларантом (членами сім'ї декларанта) доходів від відчуження рухомого та нерухомого майна.

Сума одержаного доходу від операції по відчуженню вказується відповідно до суми, зазначеної у нотаріально посвідченому договорі купівлі-продажу. Якщо за умовами договору розрахунок здійснюється з розстрочкою платежу – вказується сума коштів, отримана внаслідок відчуження майна у звітному періоді, за який подається декларація

у позиції 17 – сукупний розмір оподаткованого (чистого) доходу одержаного декларантом (членами сім'ї декларанта) від провадження підприємницької та незалежної професійної діяльності. Зазначається на підставі фінансової звітності, поданої до органів Міністерства доходів та зборів України;

у позиції 18 – загальна сума доходів одержаних декларантом (членами сім'ї декларанта) від відчуження цінних паперів та корпоративних прав.

Згідно зі ст.194 Цивільного кодексу України цінним папером є документ установленної форми з відповідними реквізитами, що посвідчує грошове або інше майнове право, визначає взаємовідносини емітента цінного папера (особи, яка видала цінний папір) і особи, яка має права на цінний папір, та передбачає виконання зобов'язань за таким цінним папером, а також можливість передачі прав на цінний папір та прав за цінним папером іншим особам.

У цій позиції зазначаються також виплати юридичної особи, пов'язані із зворотним викупом акцій, часток (паїв), раніше емітованих такою юридичною особою;

у позиції 19 – загальна сума доходів одержаних декларантом (членами сім'ї декларанта) від передачі в оренду (строкове володіння та/або користування) майна;

Як приклад – кошти отримані від передачі в оренду (строкове володіння та/або користування) квартири, гаражу тощо;

у позиції 20 – інші види доходів (не зазначені у позиціях 6–19);

Такими видами доходів можуть бути:

доходи, отримані від продажу власної сільськогосподарської продукції (у тому числі продукції тваринництва), що вирощена, відгодована, виловлена, зібрана, виготовлена, вироблена, оброблена та перероблена безпосередньо фізичною особою на земельних ділянках, наданих їй у розмірах, встановлених Земельним кодексом України для ведення садівництва та/ або для будівництва і обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибні ділянки) та /або для індивідуального дачного будівництва;

пенсійні виплати, отримані декларантом (членами сім'ї декларанта);

стипендії;

допомога по догляду за дитиною віком до трьох років або дитиною-інвалідом віком до 18 років;

допомога по догляду за хворою дитиною або за хворим членом сім'ї;

сума коштів, що є забезпеченням оздоровчих заходів (оплата путівок на санаторно-курортне лікування застрахованим особам та членам їх сімей, оплата путівок до дитячих оздоровчих закладів);

допомога по вагітності та пологах;

одноразова допомога при народженні дитини;

допомога на дітей, які перебувають під опікою чи піклуванням;

допомога на дітей одиницями матерям;

допомога при усиновленні дитини;

державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям;

державна соціальна допомога інвалідам;

щомісячна грошова допомога малозабезпеченій особі, яка проживає разом з інвалідом 1 чи 2 групи внаслідок психічного розладу, який за висновком лікарської комісії медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, на догляд за ним;

щомісячна компенсаційна виплата по догляду за інвалідом 1 групи або за престарілим, який досяг 80-річного віку;

державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам;

державна соціальна допомога на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом «гроші ходять за дитиною»;

тимчасова державна допомога дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме;

одноразова винагорода жінці, якій присвоєно почесне звання України «Мати-героїня»;

сума наданих субсидій для відшкодування витрат на житлово-комунальні послуги та відшкодування витрат на придбання твердого палива, скрапленого газу;

кошти, отримані від УП та СЗН в рахунок виплати за невикористане санаторно-курортне лікування;

кошти, отримані в рахунок виплат грошових компенсацій на бензин, ремонт і технічне обслуговування автомобілів, наданих інвалідам та на транспортне обслуговування;

кошти щомісячної грошової компенсації на продукти харчування громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи;

кошти щомісячної грошової компенсації на продукти харчування дітям, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС;

кошти, виплачені в рахунок стипендії дітям, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС;

суми, що виплачені як відшкодування втраченої частини заробітку особам, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС;

суми виплат щорічної допомоги на оздоровлення особам, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС;

суми одноразової компенсації у разі встановлення групи інвалідності особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи;

допомога на поховання (крім поховання пенсіонерів, безробітних та осіб, які померли від нещасного випадку на виробництві);

забезпечення оздоровчих заходів (оплата путівок на санаторно-курортне лікування застрахованим особам та членам їх сімей, оплата путівок до дитячих оздоровчих закладів);

надання соціальних послуг (у тому числі у позашкільній роботі з дітьми);

суми відшкодувань за майнову або моральну шкоду, отримані декларантом (членами сім'ї декларанта) за рішенням суду;

у позиції 21 – загальна сума доходів, одержаних декларантом з джерел за межами України. Такими доходами можуть бути, наприклад, кошти отримані від рідних, які мешкають або працюють за кордоном, відшкодування збитків, завданих під час перебування за кордоном, суми одержаних стипендій під час стажування за кордоном, тощо;

у позиції 22 – загальна сума доходів, одержаних членами сім'ї декларанта з джерел за межами України.

У полі “перерахованого у гривні” у позиціях 21–22 розмір доходу зазначається за офіційним курсом гривні до відповідної іноземної валюти, установленим Національним банком України на день проведення фінансової операції (*пункт 10 Примітки до Декларації*). Якщо протягом року декілька разів було отримано такі доходи, то вони вказуються сумарно, при цьому, підраховуючи зазначений дохід у національній валюті, кожний грошовий переказ слід переводити у національну валюту саме за ставкою Національного банку України на дату отримання такого переводу, а не станом на дату заповнення Декларації

У разі відсутності окремих відомостей у відповідному полі ставиться прочерк.

Відомості щодо фінансових сум заокруглюються до гривні.

Чи потрібно зазначати у Декларації вартість товару, придбаного у кредит?

Якщо у звітному періоді декларантом або членами його сім'ї брався кредит, про це ним може зазначатися у Декларації у позиції 20 або, як додаткова інформація, наприклад, наприкінці Розділу II (у такому разі сума кредиту може не враховуватися до загальної суми сукупного доходу декларанта або члена його сім'ї.

Декларант щомісяця отримує від матері, яка перебуває в іншій країні, грошові перекази. Чи повинен він про це зазначати у Декларації? В якій позиції слід обліковувати такі кошти?

Відповідні відомості слід вказувати у позиції 21 підрозділу Б «Одержані(нараховані) з джерел за межами України декларантом» розділу II.

Які відомості необхідно зазначати в третьому розділі Декларації?

У Розділі III. “Відомості про нерухоме майно” Декларації зазначаються відомості про нерухоме майно, що перебуває у власності, в оренді чи на іншому праві користування декларанта (членів сім'ї декларанта) та витрати декларанта на придбання такого майна або на користування ним у звітному році. Ці відомості зазначаються станом на дату заповнення Декларації. Зокрема:

у позиціях 23–28 – відомості про нерухоме майно, яке перебуває у власності, в оренді чи на іншому праві користування декларанта внаслідок купівлі (приватизації, успадкування, дарування, міни, розподілу майна підприємств і організацій між засновниками та учасниками) із зазначенням місцезнаходження цих об'єктів (країна, адреса), їх загальної площі, вираженої в квадратних метрах, та суми витрат декларанта на придбання такого майна або на користування ним (по кожній із зазначених позицій окремо).

Поле «сума витрат (грн.) на придбання у власність/оренду чи на інше право користування» у позиціях 23-28 заповнюється, коли разова витрата по кожній із зазначених позицій саме у звітному році дорівнювала або перевищувала граничну суму, що зазначена в п.11 Примітки до Декларації.

У 2014 році (при поданні декларації за 2013 рік) така гранична сума становить 150 тис.грн.

Тому, наприклад, особа, яка має нерухоме майно, придбане до звітного періоду, зобов'язана вказати в Декларації інформацію про об'єкт нерухомості, не зважаючи при цьому інформації про витрати на її придбання або інше право користування. Декларант також не вказує інформацію про витрати на придбаний у звітному році об'єкт, якщо разова витрата на його придбання не дорівнює або не перевищує ту суму, що зазначена в п.11 Примітки до Декларації.

Якщо декларанту належить лише частина житлової площі (земельної ділянки тощо), то в декларації зазначається лише належна йому частина та частка на неповнолітніх дітей (у матері або батька за згодою сторін);

у позиціях 29–34 – відомості про нерухоме майно, яке перебуває у власності, в оренді чи на іншому праві користування членів сім'ї декларанта із зазначенням місцезнаходження цих об'єктів (країна, адреса), їх загальної площі, вираженої в квадратних метрах.

Записи про відомості зазначені у позиціях 23–34, здійснюються на підставі відповідних правовстановлюючих документів у відповідних рядках, залежно від наведеної класифікації нерухомого майна.

Площа земельних ділянок вказується на підставі документів (актів) про їх відведення.

Площа житлових будинків (квартир) вказуються на підставі даних бюро технічної інвентаризації.

Відомості, зазначені у позиціях 23–34 (місцезнаходження об'єкта), є інформацією з обмеженим доступом і не підлягають оприлюдненню (*пункт 7 Примітки до Декларації*).

У разі відсутності окремих відомостей у відповідному полі ставиться прочерк.

Відомості щодо фінансових сум заокруглюються до гривні.

Якщо повнолітня дитина декларанта є співвласником квартири, але фактично мешкає за кордоном, частку якою володіє така дитина у квартирі, у позиції 31 «Квартири» підрозділу Б «Майно, що перебуває у власності, оренді чи на іншому праві користування членів сім'ї декларанта» розділу Ш Декларації вказувати немає потреби.

Які відомості необхідно зазначати в четвертому розділі Декларації?

У Розділі IV. “Відомості про транспортні засоби” Декларації зазначаються відомості про транспортні засоби, що перебувають у власності, в оренді чи на іншому праві користування декларанта (членів сім'ї декларанта) та витрати декларанта на їх придбання (користування) у звітному році. Ці відомості зазначаються станом на дату заповнення Декларації. Зокрема:

у позиціях 35–39 – відомості про транспортні засоби, які перебувають у власності, в оренді чи на іншому праві користування декларанта внаслідок купівлі (успадкування, дарування, розподілу майна підприємств і організацій між засновниками та учасниками) із зазначенням марки або моделі кожного транспортного засобу, об'єму циліндрів двигуна (вказується в кубічних сантиметрах), потужності двигуна (вказується в кВт), довжини водних засобів (вказується в сантиметрах), року випуску транспортного засобу та суми витрат декларанта на їх придбання (користування) (по кожній із зазначених позицій окремо);

у позиціях 40–44 – перелічуються транспортні засоби, що перебувають у власності, в оренді чи на іншому праві користування членів сім'ї декларанта.

Відомості про довжину транспортного засобу зазначаються лише у позиціях 37, 38, 42 і 43.

Записи у позиціях 35–44 здійснюються у відповідних рядках залежно від наведеної класифікації транспортних засобів.

Відомості про транспортні засоби вказуються на підставі даних технічних паспортів. Уточнення можна зробити у органах, де зареєстровані транспортні засоби.

У разі відсутності окремих відомостей у відповідному полі ставиться прочерк.

Поле «сума витрат грн.) на придбання у власність/оренду чи на інше право користування у позиціях 35-39 заповнюється, якщо разова витрата (вклад/внесок) по кожній із зазначених позицій у звітному році дорівнює або перевищує розмір встановленої у п.11 Примітки до Декларації суми.

Якщо декларант або член його сім'ї «придбав» транспортний засіб за генеральним дорученням, дані про такий транспортний засіб повинні бути облікова у відповідних позиціях Розділу 1У Декларації як транспортні засоби, що перебувають «на іншому праві користування»

У разі, якщо декларант або член його сім'ї шляхом надання генерального доручення «відчужує» транспортний засіб, то відповідно до Цивільного кодексу України він буде вважатися власником цього транспортного засобу, поки особа, на яку видане генеральне доручення, не здійснить фактичного переоформлення власності на зазначений транспортний засіб. А як наслідок цієї ситуації такий транспортний засіб треба обліковувати у відповідних позиціях Розділу 1У Декларації як засіб, що перебуває «на праві власності».

Відомості щодо фінансових сум заокруглюються до гривні.

Які відомості необхідно зазначати в п'ятому розділі Декларації?

У Розділі V. «Відомості про вклади у банках, цінні папери та інші активи» декларації зазначаються відомості про вклади в банках, цінні папери та інші активи, що перебувають у власності декларанта (членів сім'ї декларанта), та витрати декларанта на придбання таких активів (грн.) у звітному році. Відповідно до ч.2 ст.115 Цивільного кодексу України внеском до статутного капіталу учасника можуть бути гроші, цінні папери, інші речі або майнові та інші відчужувані права, що мають грошову оцінку, якщо інше не встановлено законом. Майно, що є предметом вкладу учасника чи засновника, має відповідати певним вимогам: бути власністю учасника (засновника); мати грошову оцінку, бути відчужуваним; належати до майна, яке може використовуватися для формування статутного капіталу господарського товариства. Ці відомості зазначаються станом на дату заповнення Декларації.

У зв'язку із змінами до Закону з 9 червня 2013 року у полях «усього» та «у тому числі за кордоном» у позиціях 45-53 зазначається повне найменування банків, інших фінансових установ, товариств, підприємств, організацій тощо, з якими у суб'єкта декларування чи членів його сім'ї наявні відповідні відносини.

Зокрема:

у позиції 45 – зазначається загальна сума грошових коштів на рахунках декларанта (ощадних, депозитних, поточних, анонімних) у банках та інших фінансових установах. При цьому назва банку (установи), його адреса та види і номери рахунків (вкладів) не зазначається;

у позиції 46 – зазначається загальна сума грошових коштів, вкладених у звітному році.

Поле “усього” у позиції 46 (вкладених у звітному році) заповнюється, якщо разовий вклад або внесок, здійснений декларантом, на рахунок фінансової установи (банку) у звітному році дорівнює або перевищує суму, зазначену у п.11 Примітки до Декларації.

Відповідно до вимог частини третьої статті 12 Закону у разі відкриття особою, зазначеною в пункті 1 та підпункті “а” пункту 2 частини першої статті 4 цього Закону, валютного рахунка в установі банку - нерезидента вона зобов'язана в десятиденний строк письмово повідомити про це орган державної податкової служби за місцем проживання із зазначенням номера рахунка і місцезнаходження банку – нерезидента;

у позиції 47 – зазначається загальний розмір (сума) номінальної вартості усіх видів цінних паперів, якими володіє декларант.

Номінальна вартість цінних паперів (вартість, зафіксована на бланку цінного паперу) зазначається з урахуванням здійсненої індексації, про що повідомляє емітент цінного паперу;

у позиції 48 – зазначається загальний розмір (сума) номінальної вартості усіх видів цінних паперів, придбаних у звітному році.

Поле “усього” у позиції 48 (придбаних у звітному році) заповнюється, якщо разова витрата на придбання цінних паперів, здійснена декларантом у звітному році, дорівнює або перевищує суму, зазначену у *пункті 11 Примітки до Декларації*.

у позиції 49 – зазначається загальний розмір внесків (паїв) здійснених декларантом станом на день заповнення Декларації, до статутного (складеного) капіталу товариства, підприємства, організації;

у позиції 50 – зазначається розмір внесків (паїв), здійснених декларантом до статутного (складеного) капіталу товариства, підприємства, організації у звітному році.

Поле “усього” у позиції 50 (вкладених у звітному році) заповнюється, якщо разова витрата (вклад або внесок), здійснена декларантом за рахунок фінансової установи (банку) у звітному році, дорівнює або перевищує суму, зазначену у *пункті 11 Примітки до Декларації*.

у позиції 51 – зазначається загальна сума грошових коштів на рахунках членів сім'ї декларанта (ощадних, депозитних, поточних, анонімних) у банках та інших фінансових установах. Ці відомості зазначаються станом на 31 грудня звітного року;

у позиції 52 – зазначається загальний розмір (сума) номінальної вартості усіх видів цінних паперів, якими володіють члени сім'ї декларанта;

у позиції 53 – зазначається розмір внесків до статутних (складених) капіталів товариств, підприємства, організацій, тобто розмір корпоративних прав членів сім'ї декларанта, включаючи дохід від відчуження (продажу) членами сім'ї декларанта корпоративних прав у звітному періоді;

У полі “у тому числі за кордоном” у позиціях 45–53 Розділу V Декларації зазначаються відомості за офіційним курсом гривні до відповідної іноземної валюти, установленим Національним банком України на день проведення фінансової операції (пункт 10 Примітки до Декларації).

За п.11 Примітки до Декларації поле «усього» у позиціях **46, 48, 50** заповнюється, якщо разова витрата (вклад/внесок) щодо кожної із зазначених позицій у звітному році дорівнює або перевищує граничну суму.

У позиціях **45, 47, 49** Декларації за наявності таких показників витрата обліковується обов’язково, незважаючи на те, що вона може бути меншою за встановлену у п.11 Примітки суму.

Чи треба зазначити у Декларації і в якій позиції відомості про суми коштів, які зберігаються у декларанта або членів його сім’ї на рахунках в Ощадбанку України за ощадними книжками СРСР?

Так. Такі відомості декларант зазначає у 45 позиції, щодо членів своєї сім’ї – у 51 позиції Розділу V Декларації.

Чи потрібно декларувати залишок на зарплатній картці декларанта, що був на ній станом на 31 грудня звітного року, у позиції 45 «Сума коштів на рахунках у банках та інших фінансових установах» Розділу У Декларації?

Кошти, що перераховані роботодавцем на зарплатну картку, є тим доходом, що обліковується у позиції 6 «заробітна плата, інші виплати та винагороди, зараховані (виплачені) декларанту відповідно до умов трудового або цивільно-правового договору (крім виплат, зазначених у позиціях 7, 8)» Розділу П, а тому немає потреби їх ще раз обліковувати у позиції 45 Розділу У Декларації як суму коштів, що перебуває на рахунках у банках та інших фінансових установах.

Особа, що є декларантом, відкрила накопичувальний рахунок на користь своєї дитини. Чи потрібно суму такого вкладу вказувати у Декларації? Якщо потрібно, то кому – декларанту чи члену його сім’ї?

Так, такі показники потрібно вносити до Декларації. Щодо того, кому їх зазначати, слід пам’ятати, що рахунок на ім’я неповнолітньої особи може відкрити будь-хто, оформивши це як договір на користь третьої особи згідно зі ст.1063 ЦКУ. Тому зазначати кошти, що перебувають на такому рахунку, потрібно у позиції 51 Розділу У Декларації, адже це кошти, які знаходяться на рахунках у банках та інших фінансових установах члена сім’ї декларанта (його дитини).

Які відомості необхідно зазначати в шостому розділі Декларації?

У Розділі VI. “Відомості про фінансові зобов’язання” зазначаються відомості про фінансові зобов’язання декларанта (членів сім’ї декларанта) на користь інших юридичних і фізичних осіб внаслідок укладання договорів (прийняття і виконання зобов’язань) та інші витрати декларанта у звітному році.

У зв'язку із змінами до Закону з 09 червня 2013 року у полях «усього» та «у тому числі за кордоном» у позиціях 54-64 зазначається повне найменування банків, інших фінансових установ, товариств, підприємств, організацій тощо, з якими у суб'єкта декларування чи членів його сім'ї наявні відповідні відносини.

Зокрема:

у позиції 54 – сума коштів, витрачених у звітному році на добровільне страхування.

Витрати на страхування житлового приміщення та життя декларанта зазначаються у позиціях 54 або 60 відповідно до того, з ким укладено договір про таке страхування.

у позиції 55 – сума коштів, витрачених у звітному періоді на внески, пов'язані з недержавним пенсійним забезпеченням;

у позиції 56 – сума коштів, витрачених у звітному періоді на утримання нерухомого майна, зазначеного у Розділі Ш Декларації, на утримання транспортних засобів, наведених у Розділі У1 Декларації, та іншого майна, зазначеного у розділі У. Поле «усього» у позиції 56 заповнюється, якщо разова витрата (вклад або внесок), здійснена декларантом у звітному році, дорівнює або перевищує визначену у п.11 Примітки до Декларації суму;

у позиції 57 – зазначаються сплачені декларантом протягом звітного року платежі за договорами позики (за одержані кошти або майно у позику (тимчасове користування), як основної суми позики (кредиту).

Позика - грошові кошти, що надаються резидентами, які є фінансовими установами, або нерезидентами, крім нерезидентів, які мають офшорний статус, позичальнику на визначений строк із зобов'язанням їх повернення та сплатою процентів за користування сумою позики (*стаття 14 Податкового кодексу України*).

Договір позики може бути безпроцентним або під певні проценти, що регламентується Цивільним кодексом України.

Кредит – кошти, що надаються банківською установою особі на визначений строк для цільового використання та під процент.

у позиції 58 – зазначаються сплачені декларантом у звітному періоді суми платежів для погашення процентів за позикою чи кредитом;

у позиції 59 – зазначається сума витрат за іншими призначеннями, не зазначеними у розділах Ш-У. Поле «усього» у позиції 59 заповнюється, якщо разова витрата (вклад або внесок), здійснена декларантом у звітному році, дорівнює або перевищує визначену у п.11 Примітки до Декларації суму;

у позиції 60 – сума коштів, витрачених членами сім'ї декларанта у звітному році на добровільне страхування;

у позиції 61 – сума коштів витрачених членами сім'ї декларанта у звітному році на внески пов'язаних з недержавним пенсійним забезпеченням;

у позиції 62 – сума коштів, витрачених членами сім'ї декларанта у звітному періоді на утримання майна, зазначеного у розділах Ш-У Декларації.